

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๗ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เล่มที่ ๘

บทบรรณาธิการ

คำถาม ค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องแย้งที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้คืนแก่จำเลย เป็นทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๑๒๐/๒๕๖๕

ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำเลยชำระเงิน ๔,๕๑๒,๓๑๔.๗๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๙๒๐.๐๐๐ บาท นับแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๐ ของต้นเงิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๐ ของต้นเงิน ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ และของต้นเงิน ๒,๐๐๔,๔๘๒.๗๗ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และมีคำสั่งไม่รับฟ้องแย้งของจำเลย คืนค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องแย้งให้จำเลยทั้งหมด แต่จำเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา โจทก์ขอหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี ต่อมาเจ้าพนักงานบังคับคดีมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ขออายัดสิทธิเรียกร้องเงินค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องแย้ง ๕๑๘,๘๖๖ บาท ที่ส่งคืนแก่จำเลยและขอให้ส่งเงินไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษา

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีอายัดเงินดังกล่าวมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้หรือไม่

เห็นว่า ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำเลยชำระเงิน ๔,๕๑๒,๓๑๔.๗๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ และมีคำสั่งไม่รับฟ้องแย้งของจำเลยคืนค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องแย้งให้จำเลยทั้งหมด ดังนี้ จำเลยจึงมีสิทธิเรียกร้องต่อศาลชั้นต้นให้คืนเงินค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องแย้งจำนวน ๕๑๘,๘๖๖ บาท ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งคืนให้แก่จำเลยได้ เมื่อปรากฏว่าคดีนี้จำเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้แก่โจทก์ และเงินค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องแย้งดังกล่าวมิใช่ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๑ และ ๓๐๒ ดังนั้น โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจึงมีสิทธิขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีอายัดเงินดังกล่าวมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้แก่โจทก์ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๑๖ ที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้อายัดเงินค่าขึ้นศาลในส่วนฟ้องแย้งจำนวน ๕๑๘,๘๖๖ บาท ที่ศาลชั้นต้นส่งคืนแก่จำเลย โดยให้ศาลชั้นต้นส่งเงินดังกล่าวไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีนั้นชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย

คำถาม จำเลยมิได้ยื่นคำให้การภายในกำหนดเวลาที่ศาลชั้นต้นอนุญาตให้จำเลยขยายระยะเวลายื่นคำให้การครั้งแรก ในวันนัดพิจารณาต่อมา ทนายจำเลยยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การเป็นครั้งที่ ๒ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่อนุญาต ก่อนที่จะถึงวันนัดพิจารณานัดต่อมา จำเลยจะยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การอ้างว่ามีได้จงใจหรือมีเหตุอันสมควร ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาสวินิกจชัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๕๐/๒๕๖๕

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งนำมาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ บัญญัติว่า "ถ้าจำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การมาศาลก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีและแจ้งต่อศาลในโอกาสแรกว่าตนประสงค์จะต่อสู้คดี เมื่อศาลเห็นว่าการขาดนัดยื่นคำให้การนั้น มิได้เป็นไปโดยจงใจหรือมีเหตุอันสมควรให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยยื่นคำให้การภายในกำหนดเวลาตามที่ศาลเห็นสมควรและดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ตั้งแต่เวลาที่จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ" บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้จำเลยมีหน้าที่แจ้งต่อศาลในโอกาสแรกถึงความประสงค์ว่าตนประสงค์จะต่อสู้คดี ได้ความว่าจำเลยมิได้ยื่นคำให้การภายในกำหนดเวลาที่ศาลชั้นต้นอนุญาตให้จำเลยขยายระยะเวลายื่นคำให้การครั้งแรกถึงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒ จึงถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ วรรคสอง ครั้นในวันนัดพิจารณาต่อมาวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๒ ทนายจำเลยมาศาลด้วยตนเองและยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การเป็นครั้งที่ ๒ และทราบคำสั่งศาลชั้นต้นในขณะนั้นว่าศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่อนุญาตให้จำเลยขยายระยะเวลายื่นคำให้การตามคำร้องของทนายจำเลย ทนายจำเลยจึงทราบในขณะนั้นว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ทนายจำเลยกลับมิได้แจ้งต่อศาลชั้นต้นเสียในขณะนั้นว่าจำเลยประสงค์จะต่อสู้คดีหรือโดยการยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การ แม้ในวันนัดพิจารณานัดดังกล่าวศาลชั้นต้นเพียงแต่ออกนั่งพิจารณาดรายงานกระบวนการพิจารณาโดยไม่มีการสืบพยานโจทก์อันเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในระยะเวลาอันสั้นอาจทำให้ทนายจำเลยไม่มีเวลาเพียงพอที่จะแจ้งต่อศาลถึงความประสงค์จะต่อสู้คดีจำเลยก็ควรยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การหลังจากนั้นทันที แต่ปรากฏว่าจำเลยเพิ่งยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ ก่อนที่จะถึงวันนัดพิจารณาต่อมาล่วงเลยวันนัดพิจารณานัดก่อนเป็นเวลาเกือบ ๓ เดือน แสดงถึงความไม่ใส่ใจดำเนินคดีของจำเลย จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยได้แจ้งในโอกาสแรกว่าประสงค์จะต่อสู้คดี คำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การของจำเลยจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ของบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจในการขออนุญาตยื่นคำให้การของจำเลยซึ่ง

เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้โจทก์มิได้ยื่นคำแก้ฎีกาตั้งเป็นประเด็นในชั้นฎีกาศาลฎีกาก็มีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ โดยไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นที่จำเลยได้รับอนุญาตให้ฎีกาที่ว่า การขาดนัดยื่นคำให้การของจำเลยมิได้เป็นไปโดยจงใจหรือมีเหตุอันสมควรที่จะอนุญาตให้จำเลยยื่นคำให้การหรือไม่อีกต่อไป

คำถาม ฎีกาไม่ระบุนข้อเท็จจริงโดยย่อที่ยกขึ้นอ้างอิง แต่ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาไว้ชอบหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๐๐๑/๒๕๖๕

จำเลยฎีกาโดยคัดลอกข้อความมาจากอุทธรณ์ของจำเลยแบบคำต่อคำโดยเนื้อหาในฎีกายังคงเป็นการโต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นอยู่เช่นเดิม คงมีการแก้ไขเฉพาะในตอนท้ายของฎีกาขอให้ศาลฎีกากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ฎีกาของจำเลยจึงเป็นการโต้แย้งเฉพาะคำพิพากษาศาลชั้นต้น มิได้โต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ว่าพิพากษาไม่ชอบหรือไม่ถูกต้องอย่างไรหรือไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เพราะเหตุใด ทั้งเหตุผลในการวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์นั้นศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยปัญหาเดียวกันนี้โดยละเอียดและมีเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยเพิ่มเติมมากขึ้นและมีส่วนที่แตกต่างไปจากที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย ฎีกาของจำเลยจึงไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๖ ประกอบมาตรา ๑๙๓ วรรคสองและมาตรา ๒๒๕ จึงไม่อาจใช้ดุลพินิจอนุญาตให้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ ได้ แม้ผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้จำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงและสั่งรับฎีกาของจำเลยไว้ ศาลฎีกาก็ไม่รับวินิจฉัยให้

คำถาม สัญญาขายฝากที่ดินระบุว่าผู้ขายฝากได้รับชำระเงินครบถ้วนแล้วโดยผู้ซื้อชำระเป็นแคชเชียร์เช็คจำนวน ๔๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่เหลือชำระเป็นเงินสด ผู้ขายจะนำสืบว่าได้รับเงินค่าขายฝากเพียง ๔๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามแคชเชียร์เช็คเท่านั้น ส่วนที่เหลือเป็นเงินสดยังไม่ได้รับเพราะถูกหลอกลงว่าส่วนที่เหลือจะจ่ายให้ในภายหลัง ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๔๓๕๓/๒๕๖๕

สัญญาขายฝากเป็นสัญญาต่างตอบแทน และการทำสัญญาขายฝากที่ดินอันเป็นอสังหาริมทรัพย์นั้น เป็นนิติกรรมที่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๖ ประกอบมาตรา ๔๙๑ **กรณีจึงเป็นนิติกรรมที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง** การรับฟังพยานหลักฐานจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับของ ป.วิ.พ. มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบุคคลในกรณีขอสืบพยานบุคคลแทนพยานเอกสาร เมื่อไม่สามารถนำเอกสารมาแสดงหรือขอสืบพยานบุคคลประกอบข้ออ้างว่ายังมีข้อความเพิ่มเติม ตัดทอนหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสารนั้น

หนังสือสัญญาขายฝากที่ดินพิพาทข้อ ๑ ระบุราคาขายฝากเป็นเงิน ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ข้อ ๓ ระบุสินไถ่ไว้เป็นเงิน ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไม่สูงกว่าราคาขายฝากและข้อ ๔ ระบุว่า **ผู้ขายฝากได้รับชำระเงินครบถ้วนแล้ว** โดยมีข้อความประทับไว้ที่ด้านซ้ายของช่องลงลายมือชื่อผู้ทำนิติกรรมและพยานด้วยว่าผู้ซื้อชำระเป็นแคชเชียร์เช็คธนาคาร ก. จำนวน ๔๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่เหลือชำระเป็นเงินสด ดังนั้น การที่โจทก์จะขอสืบพยานบุคคลว่า โจทก์ได้รับเงินค่าขายฝากเพียง ๔๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามแคชเชียร์เช็คเท่านั้น ส่วนที่เหลือเป็นเงินสดโจทก์ยังไม่ได้รับเพราะโจทก์ถูก ภ. บุตรของจำเลยร่วมกับจำเลยหลอกหลวงว่าส่วนที่เหลือจะจ่ายในภายหลังนั้น **จึงไม่ใช่การนำสืบว่าสัญญาหรือหน่ออย่างอื่นที่ระบุในสัญญาขายฝากไม่สมบูรณ์** ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๙๔ วรรคท้าย และมีใช้กรณีสินไถ่หรือราคาขายฝากที่กำหนดไว้สูงกว่าราคาขายฝากที่แท้จริง ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๙๙ วรรคสอง แต่เป็นการขอสืบพยานบุคคลประกอบข้ออ้างของโจทก์เพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในสัญญาขายฝากที่ระบุว่าโจทก์ได้รับชำระเงินค่าขายฝากครบถ้วนแล้ว เป็นว่าโจทก์รับชำระค่าขายฝากไม่ครบถ้วน จึงต้องห้าม ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง (ข)

สัญญาขายฝาก คู่สัญญากำหนดสินไถ่ไว้เป็นเงิน ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่โจทก์ขอไถ่ถอนการขายฝากในราคา ๔๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท จึงเป็นการขอปฏิบัติชำระหนี้ไม่ถูกต้องตามมูลหนี้ ในสัญญาขายฝาก จำเลยยอมมีสิทธิบอกปิดไม่รับเงินสินไถ่ดังกล่าวได้ โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องบังคับจำเลยให้ไปดำเนินการไถ่ถอนการขายฝากที่ดินพิพาทเป็นเงิน ๔๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ